

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет юридичний
Кафедра державно-правових дисциплін та українознавства
Кафедра адміністративного та інформаційного права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *081 «Право»*
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник: Ари Ірина АРІСТОВА професор, доктор юридичних наук,
завідувачка кафедри адміністративного та
інформаційного права

Наталія БОНДАР, доцент, доктор філософії за
спеціальністю 081 Право

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри ДПД та українознавства (назва кафедри)	протокол від <u>10 06</u> 2024 р. № <u>12</u>
	Завідувач кафедри <u>Ш</u> (підпис) Світлана ШЕСТАКОВА (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Ари Ірина АРІСТОВА
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма О Олег РОГОВЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Завідувач відділу аспірантури та докторантури С Світлана ЯРОЦЬУК
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Марина КУЗНЕЦОВА
(ПІБ)

Ю Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації А Мадіє Баранік
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 27.06 . 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Педагогічна практика		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний/ДПД та українознавства, адміністративного та інформаційного права		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Право/ 081 Право		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	8 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	4 семестр		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	
	Денна форма навчання			
	Заочна форма навчання			
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Арістова Ірина Василівна - гарант ОНП Право, наукові керівники здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня		
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Педагогічна практика є обов'язковою компонентом освітньої складової освітньо-наукової програми, за якою навчається здобувач.</p> <p>Педагогічна практика є складовою підготовки докторів філософії за очною та заочною формами навчання спрямована на підготовку до викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю.</p>		
13.	Мета освітнього компонента	<p>Метою педагогічної (викладацької) практики є розвиток викладацьких компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії.</p> <p>Завданнями педагогічної (викладацької) практики є розвиток у здобувача:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміння розробляти та реалізовувати освітній компонент у межах своєї спеціальності (галузі знань); - здатності формувати ефективну стратегію навчання-викладання-оцінювання відповідно до цілей та результатів навчання, в тому числі у віртуальному освітньому середовищі; - здатності використовувати знання зі спеціальності у викладанні, інтегрувати їх у дисципліну, яку викладає; - здатності застосовувати різні методи викладання та форми рефлексії; - уміння аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей; - здатності працювати у цілеспрямованій взаємодії зі студентами, використовуючи інтерактивні методи відповідно до ситуації - уміння співпрацювати з різними стейкхолдерами освітнього 		

		процесу (академічною спільнотою, студентами, адміністративними службами тощо).
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент має зв'язок із такими курсами, як «Організація і методика проведення навчальних занять», та є основою для підготовки здобувача вищої освіти до професійної науково-дослідної та педагогічної діяльності.
15	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час проходження педагогічної практики послуговується принципам, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> - вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p><i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p> <p><i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної</p>

		відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.
--	--	--

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)										Як оцінюється РНД
	РН 2	РН 3	РН 4	РН 5	РН 8	РН 9	РН 10	РН 11	РН 13		
ДРН 1. Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі права та бути здатним застосовувати їх до педагогічної діяльності.	+		+	+				+			Підготовка та проведення занять, розробка силабусу, відвідування занять
ДРН 2. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до здобувачів.	+	+			+						Підготовка та проведення занять, розробка силабусу, відвідування занять
ДРН 3. Володіти навичками усної і письмової презентації результатів власних досліджень рідною та іноземною мовами.	+	+		+	+		+		+		Підготовка та проведення занять, розробка силабусу, відвідування занять
ДРН 4. Дотримуватися етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності у науково-педагогічній діяльності	+		+				+	+		+	Підготовка та проведення занять, розробка силабусу, відвідування занять

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Володіти	- відвідування занять; - отримання консультацій		- підготовка, розробка матеріалів для проведення	

<p>концептуальними та методологічними знаннями в галузі права та бути здатним застосовувати їх до педагогічної діяльності.</p>	<p>щодо підготовки та розробки занять</p>		<p>лекції та семінарських занять; - проведення занять.</p>	
<p>ДРН 2. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до здобувачів.</p>	<p>- відвідування занять; - отримання консультацій щодо підготовки та розробки занять</p>		<p>- підготовка, розробка матеріалів для проведення лекції та семінарських занять; - проведення занять.</p>	
<p>ДРН 3. Володіти навичками усної і письмової презентації результатів власних досліджень рідною та іноземною мовами.</p>	<p>- відвідування занять; - отримання консультацій щодо підготовки та розробки занять</p>		<p>- підготовка, розробка матеріалів для проведення лекції та семінарських занять; - проведення занять.</p>	
<p>ДРН 4. Дотримуватися етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності у науково-педагогічній діяльності</p>	<p>- відвідування занять; - отримання консультацій щодо підготовки та розробки занять</p>		<p>- підготовка, розробка матеріалів для проведення лекції та семінарських занять; - проведення занять.</p>	

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Заняття 1	20 балів /20%	Відповідно до розкладу
2.	Заняття 2	20 балів /20%	Відповідно до розкладу
3.	Заняття 3	20 балів /20%	Відповідно до розкладу
4.	Заняття 4	20 балів /20%	Відповідно до розкладу
5.	Заняття 5	20 балів /20%	Відповідно до розкладу
6.	Всього	100 балів 100%	

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Заняття 1	<i>0-3 бали</i>	<i>4-9 балів</i>	<i>10-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Заняття 2	<i>0-3 бали</i>	<i>4-9 балів</i>	<i>10-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Заняття 3	<i>0-3 бали</i>	<i>4-9 балів</i>	<i>10-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Заняття 4	<i>0-3 бали</i>	<i>4-9 балів</i>	<i>10-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті,	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано

	помилки.	відсутній аналіз інших підходів до питання.		власне вирішення проблеми.
Заняття 5	<i>0-3 бали</i>	<i>4-9 балів</i>	<i>10-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

5.2.Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Самооцінювання	
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час підготовки та проведення занять	
3	Взаємооцінювання	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Вимоги до змісту та форми звітних документів про педагогічну (викладацьку) практику регламентуються «Положенням про педагогічну (викладацьку) практику здобувачів ступеня доктора філософії у Сумському національному аграрному університеті» затвердженим рішенням вченої ради Сумського національного аграрного університету, протокол №4 від 26.10.2020 р. URL: <http://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/PedPracticaAsp.pdf>

12. Рекомендована література

Законодавчі та нормативні документи

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. ЄКТС – Довідник користувача 2015 р. URL: <http://www.erasmusplus.org.ua/novyny/1161-yekts-dovidnyk-korystuvacha-2015-r-ukrainskoiu-movoju-vzhe-dostupno.html>
3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.03.2016 № 3. URL: <http://edumns.org.ua/img/news/8635/Nak>; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced-5>
4. Національна рамка кваліфікацій. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
5. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-ofeducation-isced-2011-en.pdf>
6. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-fielddescriptions-2015-en.pdf> MON 1254 19.pdf

Навчальна та навчально-методична література:

1. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи: практикум. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 174 с.
2. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731992/1/%D0%94%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92%D0%A8%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
3. Лутаєва Т. В. Л Педагогіка та методика викладання у вищій школі : метод. рек. для магістрантів спец. 8.12010007 «Лабораторна діагностика» / Т. В. Лутаєва. Х. : НФаУ, 2014. 68 с. <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream>
4. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
6. Княжева І. А. Педагогіка вищої освіти: навчальний посібник. Одеса, Університет Ушинського, 2023. 101 с.
7. Педагогіка вищої школи: підручник / В. П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
8. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
9. Швай Р. І. Методика викладання у загальноосвітньому навчальному закладі: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 112с.
10. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Фіцула. К.: Академвидав, 2014. 454 с.

11. Ridei, N., Khodunova, V., Voronova, G., Tsymbal, S., & **Bondar, N.** (2022). A social and philosophical analysis of the values of European education. *Amazonia Investiga*, 11(58), 194-201. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.58.10.21>
12. Бондар Н.А., Стрельник В.В. Перспективи використання технології blockchain для вдосконалення національної моделі юридичної освіти. *Приватне та публічне право*, 2022 №4. С. 3-7. DOI 10.32845/2663- 5666.2022.4.1 URL: <http://pp-law.in.ua/index.php/4-2022>
13. Бондар Н.А., Стрельник В.В. Методологія наукового дослідження теоретико-правових факторів впливу на розвиток юридичної освіти в умовах глобалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023 р. №2. URL: www.lsej.org.ua.
14. Бондар Н.А. Інформатизація юридичної освіти: основні напрямки, виклики часу. Міжнародна науково-практична конференція для науково-педагогічних, педагогічних працівників, аспірантів, студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти «Цифрова трансформація та диджитал технології для сталого розвитку всіх галузей сучасної освіти, науки і практики» (м. Лодзь, Польща, 26.01.2023 р)
15. Бондар Н.А. Історичний екскурс та світові тенденції розвитку заочної та дистанційної юридичної освіти. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 40. С. 49-53
16. Бондар Н.А. Юридична освіта в глобальному контексті: можливості та виклики. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. №4. С. 37-40
17. Бондар Н. Інформаційні технології в юридичній освіті: формування та розвиток. *MODERN SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Стокгольм, Швеція, 3–5 трав. 2020 р.) Стокгольм, Швеція, 2020. С. 933-939
18. Бондар Н.А. Юридична дистанційна освіта крізь призму зарубіжного досвіду. Міжнародна науково-методична конференція «Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції» «Value-based Approach in Education and Challenges of European Integration Process» (29-30 травня 2020 року, м. Суми)
19. Бондар Н.А. Деякі аспекти підготовки фахівців права в університетах європейського простору вищої освіти на прикладі Франції. *Modern approaches to the organization of the educational process for law students* (Frankfurtan Der Oder, Federal Republic of Germany, 2 жовтня 2020 р.) Франкфурт, Німеччина, 2020. С. 22-26.
20. Бондар Н.А. Окремі аспекти підготовки юристів у закладах вищої освіти Німеччини. *Реформа освіти в Україні. Інформаційно-аналітичне забезпечення*: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 15 жовтня 2020 р. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2020. С. 273-277